

“We hadden een sluipmoordenaar

“Bestemming bereikt”, klinkt er onheilspellend als we stil staan op een doodlopend zandweggetje. We zijn op weg naar het melkveebedrijf van Henny Bilderbeek en Edwin Breimer en het navigatiesysteem doet ons geloven dat we zijn gearriveerd. Is hun bedrijf dan zo makkelijk over het hoofd te zien? Zeker niet, zo blijkt als we later dankzij de heldere instructies van Henny de juiste weg vinden. Melkbedrijf Toldijk is duidelijk aanwezig, vooral nu de nieuwe stal er staat. Edwin en Henny zijn dan ook trots op wat ze hebben neergezet. Al zaten ze een paar jaar geleden wel flink met de handen in het haar. “We hadden een sluipmoordenaar op ons bedrijf.”

Edwin en Henny hebben samen 90 melkkoeien en 70 stuks jongvee. Sinds ze het bedrijf in 2000 overnamen zijn er zo'n 20 melkkoeien bijgekomen. Dankzij een forse productietoename per koe is het melkquotum in die tijd gestegen naar 1.025.000 liter; een ruime verdubbeling. We treffen Edwin op een zonnige maandagochtend achter een grote kop koffie aan de keukentafel. Henny schuift wat later aan; ze heeft vannacht nachtdienst gehad in het zieken-

huis. Ook GD-buitendienstmedewerker Chris Raatgever drinkt een kopje koffie mee. Hij stond het echtpaar bij toen het de strijd aanbond tegen BVD. “We hebben een lange, moeizame weg bewandeld, maar het was zeker de moeite waard.”

QuickScan

Het was begin 2007 toen Edwin en Henny voor het eerst te horen kregen dat er op hun bedrijf een BVD-probleem speelde. Uit

de resultaten van een GD QuickScan BVD bleek dat zowel in de tankmelk als bij een aantal kalveren afweerstoffen tegen het BVD-virus werden aangetoond. “We hadden het jaar daarvoor ook al een BVD QuickScan laten doen omdat we veel fokvee verkochten en wilden weten hoe de vlag erbij hing”, vertelt Edwin. “Toen werden er ook afweerstoffen gevonden in de tankmelk, maar dat hoeft niet verontrustend te zijn; dit kan ook wijzen op een oude infectie. Omdat bij het jongvee toen geen antistoffen tegen BVD werden gevonden, hebben we de uitslag gelaten voor wat hij was.”

‘Vage klachten’

In de maanden na de eerste QuickScan ontstonden steeds meer ‘vage’ klachten. Edwin: “Ik zag meer zwakke kalveren, mastitis, klauw- en vruchtbaarheidsproblemen.” Typisch een beeld dat bij BVD hoort, weet Chris Raatgever: “Het is een sluipende ziekte. De symptomen komen langzaam en zijn zó algemeen dat het van alles kan zijn. Het is daarom belangrijk om regelmatig te checken op BVD; het virus kan uiteindelijk grote schade op een bedrijf veroorzaken.”

Een ‘drager’

In vervolg op de verontrustende QuickScan werd bij 84 dieren bloedonderzoek gedaan. Hieruit bleek dat Edwin en Henny een zogenaamde ‘BVD-virusdrager’ op hun bedrijf hadden. Edwin: “Dit speelde precies

Edwin en Henny in de nieuwe stal: “We hebben nu genoeg ruimte om alle dieren op ons eigen bedrijf te houden.”

op ons bedrijf”

In de oude stal staan nu o.a. de pinken die eerder naar het opfokbedrijf gingen

in de periode dat we in zee gingen met een opfokbedrijf omdat we ruimtegebrek hadden; we hadden de nieuwe stal toen nog niet. Het kalf dat achteraf 'drager' bleek te zijn is ook naar dit opfokbedrijf gegaan. Toen we hoorden dat het een drager was, hebben we het dier meteen afgevoerd."

Dit is de enige juiste oplossing, legt Chris Raatgever uit: "Een rund wordt alleen een drager als hij of zij als vrucht in de eerste 3 tot 5 maanden van de dracht via de baarmoeder wordt besmet; in die periode ziet de vrucht het BVD-virus als lichaamseigen en zal dan geen antistoffen produceren. Het afweermecanisme bij de vrucht is nog niet ontwikkeld. Het verraderlijke is dat zo'n drager er gezond uit kan zien, maar wel continu het virus uitscheidt en zo een voortdurende besmettingsbron vormt op het bedrijf."

Virusvrij worden

Na de ontdekking van de eerste virusdrager stapten Edwin en Henny in het GD BVD-virusvrij programma, wat onder andere inhield dat alle kalveren die naar het opfokbedrijf gingen door middel van bloedonderzoek werden gecontroleerd op het virus. Om een BVD-virusvrijcertificaat te krijgen mogen 9 maanden lang geen dragers worden gevonden. Edwin: "Helaas werden er toch steeds weer dragers gevonden, die we dan moesten afvoeren (voor de dood, red.). Die eerste drager is op het opfokbedrijf in contact geweest met drachtige pinken, waardoor nieuwe dragers

konden ontstaan. Het jongvee dat hier op het bedrijf terug kwam was zelf niet ziek, maar bracht dus wel dragers ter wereld. Ik had voor ik ermee te maken kreeg geen idee dat het zo werkte!"

Lange weg

Het proces om BVD-vrij te worden heeft bij Edwin en Henny bijzonder lang geduurd. Edwin begint zich zichtbaar op te winden als hij er aan terug denkt. "Op een gegeven moment werd ik er moedeloos van. Ik ben niet zo snel paniekerig, maar toen 16 maanden na de signalering van de eerste drager nog steeds dragers werden gevonden, begon mijn geduld wel aardig op te raken." Chris Raatgever: "Ik heb echt op Edwin in moeten praten om in het programma te blijven. Hij wilde eigenlijk stoppen en overgaan op vaccineren. Vaccineren is goed om de insleep van het BVD-virus te

voorkomen, maar een drager ent je er niet mee weg." Uiteindelijk werd besloten het programma te combineren met vaccineren.

Scherp blijven

"Gelukkig ben ik uiteindelijk van de BVD-ellende afgekomen", zucht Edwin. Hoe hij zijn bedrijf nu BVD-vrij houdt? "Ons bedrijf is helemaal gesloten; er worden geen dieren van buitenaf aangevoerd. Omdat de nieuwe stal er nu is, hoeven we ook geen dieren meer tussen ons eigen bedrijf en een opfokbedrijf te vervoeren. Minstens zo belangrijk is dat we bijzonder goed letten op de hygiëne. Daarnaast houden we de routing op ons bedrijf in de gaten. En we blijven controleren: twee keer per jaar laten we een steekproef doen waarbij 5 kalveren van 8 tot en met 12 maanden onderzocht worden op afweerstoffen. Ik weet nu dat het een heel venijnig virus is, dus ik wil er bovenop zitten."

De nieuwe stal